GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj W. *Deckera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 305. W Piątek dnia 30. Grudnia. **1842.**

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 24. Grudnia.

N. Pan udzielić raczył P. Wiktoryi Słupeckiéj, wdowie po Pułkowniku Dowódcy pułku 2go piechoty liniowéj b. wojska polskiego i dzieciom jéj przez wzgląd na prześladowanie, jakiego zmarły doznał w czasie rewolucyi, dodatek do pensyi wyznaczonéj im 1834. r., w ilości rub. sr. 549 kop. 31½ rocznie.

Na mocy decyzyi Ogólnego Zebrania Departamentów Warszawskich Rządzącego Senatu, w dniu 3/15. Grudnia t. r. zapadłéj, uznanemi zostali za szlachtę dziedziczną, która nabyła tego stanu przed ogłoszeniem prawa: Bądkowski Filip, h. Zagłoba; Bieniecki Kons., h. Korab; Billewicz Wojciech; Billewicz Ign.; Bobiński Fran., h. Leliwa; Bobrownicki Andrzéj, h. Doliwa; Borkowski Dunin Jakób, h. Łabędź; Borkowski Dunin Ant., t. h.; Borkowski Dunin Alex., t. h.; Borkowski Dunin Karól, t. h.; Borkowski Dunin Bonifacy, t. h.; Borucki Jan, h. Rola; Bromirski Tomasz, h. Pobóg; Bromirski Wojc., t. h.; Brzeziński Dunin z wielkiego Skrzynna Gustaw, h. Łabędź; Brzoska Ant., h. Nowina; Brzozowski Hila., h. Korab; Bujalski Fran., h. Kościesza; Bujalski Ign., t. h.; Bujalski Fran. Jakób, t. h.; Cedrowski Antoni; Cedrowski Józef Piotr, h. Odrowąż; Chobrzyński Józef, h. Rawicz; Ciołkowski Ign., h. Jastrzębiec; Ciołkowski Fran., t. h.; Ciszewski Walenty, h. Zadora; Czachorowski Felix, h. Korab; Dąbrowski Maciéj, h. Dąbrowa; Dmochowski Ant., h. Pobóg; Dowgiałowicz Józef, h. Habdank; Drzewiecki Borsza Kazim., h. Nałęcz z odmianą; Duczymiński Tad., h. Rogala; Duczymiński Kar., t. h.; Dunikowski Fabian, h. Habdank; Dzierzgowski Szym., h. Jastrzębiec; Dziubiński Jan, h. Dołęga; Dzwonkowski Jan, h. Przegonia; Ejsymont Ryszard, h. Korab; Ejsymont Aloizy, t. h.; Falęcki Ign., h. Leszczyc; Fechner Wład.; Fechner Jan; Fribes Filip Thomasz, h. Rawicz; Fursewicz Ant., h. Wąż; Galecki Gabr. Fran., h. Junosza; Gawroński Fran. Xaw. Mik., h. Rawicz; Gąssowski Fran., h. Garczyński; Głogowski Walenty, h. Grzymała; Gogolewski Andrzéj, h. Rola; Gogolewski Mateusz, t. h.; Gorecki Felix Andr., h. Jastrzębiec; Gotarłowski Fab. Hil. h. Leliwa; Grabowski Ant., h. Jastrzębiec; Grądzki Fran., h. Łada; Grądzki Józ., t. h., Grądzki Mat., t. h.; Grądzki Wojc., t. h.; Grądzki Jan, t. h.; Grobicki Marcin, h. Trąby; Grodzki Mik., h. Belina; Grodzki Apolin., t. h.; Grodzki Winc., t. h.; Grotowski Piotr. h. Rawicz; Grotowski Adolf, t. h. (*Dal. c. n.*)

Francya.

Z Paryża, dnia 21. Grudnia.

Dziennik sporów w swoim wczorajszém numerze następujące zawiera oświadczenia: »W giełdzie rozeszły się bezzasadne pogłoski ostósunkach między Francyą i Hiszpanią. Powiadano, że nasz Sprawujący interessa w Madrycie, od rządu hiszpańskiego paszporta swe otrzymał i że Konsulowi francuzkiemu w Barcelonie exequatur odebrano; nasz rząd oddając wet za wet, miał posłowi hiszpańskiemu w Paryżu paszport przysłać. Wszystkie te wieści li tylko dla spekulacyi wymyślone, ani słowa prawdy nie obejmują. Przeciwnie rząd hiszpański, przekonawszy się o istotném położeniu rzeczy, wszelkie zażalenia swoje zapewne cofnie.«

Proces Marcellange dn. 19. w Lugdunie toczyć się zaczął. Przypominamy sobie, że przed niejakim czasem sąd przysięgłych w Riom Jacques Bessona winnym uznał, iż Pana Marcellange wieczorem, gdy tenże z służącymi swémi w kuchni rozmawiał, na podwórzu stojąc zastrzelił; oraz, że podczas śledztwa, wielkie powstało podejrzenie, iż Besson tylko był narzędziem, zaś małżonka i teściowa zabitego, prawdziwémi sprawczyniami zabójstwa. Sąd kassacyjny z przyczyny błędu co do formy unieważniwszy wyrok Assyzów Riomskich, rzecz całą odesłał do Sądu przysięgłych w Lugdunie. — Besson dotychczas żadnych nie uczynił zeznań. Pani de Marcellange, Pani de Chamblas, (jéj matka) i Marya Boudon, ich pokojówka, chociaż powtórnie dla złożenia świadectwa przed sąd wezwane, nie stanęły i skazane zostały każda na 100 fr. kary. — Pan Lachaud, obrońca P. Lafarge, podjął się obrony Bessona. Pan Bac jest adwokatem rodziny zabitego. Proces ten nadzwyczajny wzbudza udział i zapewne przez kilkanaście dni dzienniki kolumny swoje nim zapełniać będą.

Piszą z Saint Denis (wyspa Bourbon) p. d. 22. Lipca, że tam dwie korwety francuzkie zawinęły, będące w podróży do Madagaskaru, gdzie się z 5 okrętami połączyć mają, które wyspę Noss-Bé zajęły. W piśmie tém wyrażono: »Słychać, że istotnie wyprawę do Madagaskaru zamierzają, gdzie się nam dotychczas tylko kilka punktów nadbrzeżnych zająć udało i gdzie my od długiego czasu na wyspie Sainte-Marie, wilgotnéj i niezdrowéj osadzie, ograniczać się musieli.«

— — Zdaje się do prawdy podobną, że rząd wyspy Marquesas w tym celu zajął, aby tam mieć miejsce deportacyjne dla politycznych mianowicie zbrodniarzy. Zaiste musiałby, jeżeli rzeczywiście zamiar ten powziął, wnieść o to w Izbach i natrafiłby niezawodnie na zacięty opór, ale wiemy z doświadczenia, że nie raz już wszelkie przeszkody przełamać potrafił. — Uwagi godną, że rząd podobno już przed nadejściem wiadomości o zajęciu wysp Marquesas, w porozumieniu z Rzymem, Biskupa dla tego archipelagu mianował. Nowy ten prałat d. 10. m. b. w towarzystwie pięciu missyonarzy w St. Malo się zaambarkował. Nowy ten zabór Francyi na Morzu południowém dawną chęć posiadania Madagaskaru obudził. Wiadomo, że Francuzi od dawna już do téj wyspy prawa jakieś sobie rościli; zdaje się, że w obecnéj chwili o urzeczywistnieniu zamiaru swego przemyśliwają.

W przeszły wtorek spuszczono z warsztatu w Hawrze nowy parostatek pod nazwą »Napoleon« o sile 120 koni, — piérwszy okręt marynarki francuzkiéj przy którym użyto śruby Archimedesa za siłę poruszającą.

Hiszpania.

Z Barcelony, dn. 15. Grudnia.

Constitucional z dnia wczorajszego cieszy się nadzieją, że amnestyja w krótce ogłoszoną zostanie.

Rozkaz dzienny wczorajszéj daty obwieszcza 14 nazwisk osób rozstrzelanych; 74 osób skazano na 10 letnie, 7 na 6-letnie, 2 na dwuletnie uwięzienie, a 55 uznano niewinnémi. — W moc dekretu Rejenta, Barcelona w przeciągu tygodnia po ogłoszeniu tego dekretu, 12 mil. real. (t. j. około 6 mil. zł. polsk.) kontrybucyi zapłacić musi.

Serbia.

Z Belgradu, dnia 12. Grudnia.

Przed trzema dniami odjechał Baron Lieven do Konstantynopola. W czasie swego tutaj pobytu całkiem inne o wielu rzeczach powziął wyobrażenie. Kilkokrotne jego obrady z PP. Wutszycem i Petroniewiczem złączyły bardziéj wysłannika rossyjskiego z rządem serbskim. Przykro mu było, że w czasie swego tu pobytu nie miał od swego dworu upoważnienia do odwiedzenia Xięcia Alexandra. Natomiast przybyli tu wczoraj Konsulowie Francyi i Anglii, złożyli Xięciu swoje uszanowanie i odwiedzili także następnie PP. Wutszyca i Petroniewicza. Od wczoraj powiewa chorągiew francuzka na mieszkaniu Konsula. Angielski ma jeszcze swoję w Semlinie, gdzie ciągle mieszka. — Dziś rano wyjechał Michał Obrenowicz z Semlina do Banatu. Matka jego, Xiężna Ljubicza, zapewne wkrótce za nim wyjedzie. — Dłuższy pobyt wychodzców w Semlinie nabawia władze wielkiego kłopotu. Starają się oni wszelkiemi sposobami

przesélać za granicę przez przemycaczy buntownicze listy. To skłoniło naszę policyą do niewpuszczania nie jednéj osoby z Semlina do naszego miasta. Wystawiono rogatki i miejsce do rozmowy dla osób podejrzanych wyznaczono. To potrwa aż do oddalenia owych wychodzców od granicy.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Nieraz twierdzono, że nadużycie wolności i zbyteczne unoszenie się namiętnością w zakresie życia politycznego Francuzom właściwe nigdyby nie stanowiło cechy charakteru Niemieckiego, nawet gdyby instytucyje wolnomyślne po wszystkich krajach Niemieckich kwitnęły; że więc żałować trzeba, iż właśnie tam nie ma politycznéj samoistności, gdzieby téjże najlepiéj i najzbawiennéj by używano. Niestety! list Herwega do Króla Jgmści umieszczony w Gazecie powszechnéj lipskiéj smutnym zaiste sposobem zdanie to o miarkowaniu Niemców zbija; śmiało bowiem powiedzieć można, że i najżarliwszy republikanin francuzki z większém zapomnieniem należącego się monarsze uszanowania i z większą ujmą sławie najwyższych urzędników odezwać by się nie odważył. Herwegh dogadzając dumie swojéj albo chwilowéj passyi sprawie wolności druku wielki zapewne listem tym zadał cios; wszyscy przeciwnicy téjże mają obecnie dokument w ręku, aby pokazać, dokąd pobłażanie i łaska monarsza doprowadza i jakie skutki liberalizmus już przy samym wstępie bytu swego wydaje. Wiemy, jaki rozkaz Najwyższy dnia wczorajszego tu odebrano. Ale czyż można się témn dziwić, kiedy Gazeta powszechna lipska, która przecież dawniéj, jak nam wiadomo, artykułów nikomu wprost nie uwłaczających nie przyjmowała, mając podobno wzgląd na stósunki rządowe, obecnie zmieniwszy całkiem ducha swego, takie rozprawy na świat wyséla!

Nowoczesny Konstantynopol. — Kto jeszcze cokolwiek tureczczyzny pragnie widzieć w Stambule, niechże spieszy do téj stolicy, bo wkrótce już za późno będzie! Carogród z każdym dniem przybiéra coraz bardziéj obyczaje europejskie. Pewien podróżny, który niedawno z Turcyi do Niemiec powrócił, opisuje to w sposób bardzo uderzający. Dawny turecki ubiór narodowy został prawie całkiem wyrugowany, a na ulicy nie ujrzysz już jak tylko francuzkie lub pół tureckie ubiory. Młody Sułtan, którego rzeczony podróżny widział w meczecie w Skutary, jest najwierniejszym wizerunkiem swego kraju. Podczas swego pobytu w pomienionym meczecie, miał on na sobie czarne pantalony, skromny mundur, na piersiach order Niszani-Ifta-har, na głowie fes, a z ramion padiszacha spływał pewien rodzaj tak zwanego makintosh! Rumak tylko stąpał jeszcze dumno w staro dawnym przepysznym tureckim rzędzie.

Niewolnictwo w Turcyi. — Między aktami dotyczącemi się układów o niewolnictwo, które angielskiemu parlamentowi przełożono, znajduje się także następująca depesza lorda Ponsonby, angielskiego ambassadora w Konstantynopolu do lorda Palmerstona: »Z Terapii dnia 27. Grudnia 1830. Milordzie, zwracałem jak największą uwagę na różne Waszéj lordowskiéj Mości instrukcye pod względem niewolnictwa w Turcyi, w nadziei, że wynajdę jaki sposób do osiągnienia choć poniekąd tego zamiaru, o który Wasza lordowska Mość tak usilnie się starasz. Nadmieniłem o téj sprawie, słuchano mnie z największem zadziwieniem i uśmiechano się gdym zaproponował, aby zniesiono urządzenie, które w tym kraju z zewnętrznym składem obywatelskiéj społeczności, z ustawami, obyczajami, a nawet z religią wszystkich klas ludu, zacząwszy od Sułtana aż do włościanina, jak najścisléj jest spojone. Już od kilku set lat nigdy się nie żenili Sułtanowie, a familiję cesarską rozpiemiały matki, które są niewolnicami. Nawet we wszystkich innych familiach, niewolnice mogą być matkami prawych dzieci, które w każdym względzie tak są poważane, jak dzieci prawych małżonek. Admirałowie, Generałowie, Ministrowie stanu byli powiększéj części pierwiastkowo niewolnikami. Prawie w każdéj familii niewolnik posiada największe zaufanie i ma największy wpływ u ojca. Aby przywieść do skutku to, co Wasza lordowska Mość zamyślasz, wypadałoby ograniczyć ustawę następstwa tronu, i zmienić politykę, którą pod tym względem Sułtanowie tak długo zachowywali, następnie wypadnie z gruntu przeinaczyć wszelkie polityczne i obywatelskie ustawy i familijne urządzenia. Skutkiem tak gwałtownéj odmiany, byłoby może powszechne zamieszanie, i zdaje się, iżby ztąd największą szkodę poniosły te osoby, którymby przezto największą korzyść przynieść usiłowano. Niewolnicy w ogóle od ponoszenia krzywdy zasłonięci są zwyczajem i obyczajami, następnie korzyścią a nawet religiją turecką. Stan niewolników w Turcyi nie jest gorszy od stanu osób, które w jakimkolwiek bądź innym kraju przez swoje stosunki podwładnémi się stały, podczas gdy z drugiéj strony niewolnicy tamtejsi mogą posiadać największe bogactwa, naj-

większe godności a nawet największą władzę, podobnie jak najwolniejszy człowiek w innym kraju. Jestem tego zdania, iż wszelkie usiłowania Waszéj lordowskiéj Mości dla dopięcia swego zamiaru, na niczém spełzną, i sądzę, iżby oburzenie sprawiły, gdyby je natarczywie do skutku przywieść chciano. Albowiem zapytano mnie w téj mierze: »Coby téż angielski rząd sobie pomyślił, gdyby Wysoka Porta od monarchy i od ludu angielskiego zażądała, aby dla przypodobania się Turkom narodowe swoje zwyczaje i obyczaje odmienił?« Pomimo dobrego humoru i grzeczności, z jaką uczyniono to zapytanie, postrzegłem jednak, że osoba pytająca czuła się być poniekąd urażoną. Pozwalam, iż Turcy co się dotyczy umiejętności, kunsztów i sztuki wojennej, mają nas za bieglejszych niż siebie, ale dalecy są od téj myśli, że nasza mądrość i moralnosć ich przewyższa.«

Cesarski kanał w Chinach. — Największy kanał jaki gdziekolwiek z trudem i pracowitością wykopano, znajduje się w Chinach. Wielki kanał cesarski łączy tam północ z południem, przerzyna w prawym kącie prawie wszystkie rzéki krajowe, a wodą jego płynie 10,000 okrętów cesarskich z osadą 200,000 ludzi, dla pobiérania haraczu, to jest ryżu z prowincyj, przez które się ten kanał w swym biegu ciągnie. W Chinach rzec można, że jest wiele tysięcy hord koczujących na wodzie. Rybołowstwo wolne jest w tym kraiu; kto na wodzie mieszka, ten nie płaci podatku. Im bardziéj idzie w górę cena każdego kawałka ziemi w tym przeludnionym kraju, tém więcéj ludzi widzi się być zmuszonych na lichych statkach szukać przytułku, i w takowych przenosić się z miejsca na miejsce. Nieraz się zdarza, iż łodź zbutwiała dźwiga całe ich mienie, to jest kilka sztuk nierogacizny i kaczek, które równie jak ubodzy ich właściciele rybami żyją.

Wszyscy ci, którzy mają uskuteczniać wypłaty lub dopełniać inne obowiązki spadkobiercom niegdy Frydryka Henryka Ernesta Barona de Kottwitz w dniu 10. m. b. zmarłego, wzywają się, aby zechcieli w téj mierze udać się do Ludwika Bandelow tu na Berlińskiéj ulicy w domu Styrlego na pierwszém piętrze, lub w niebytności tegoż do Kommissarza Sprawiedliwości i Konsyliarza Sądu Ziemiańskiego Gregor, na placu Wilhelma w domu Dra. Jagielskiego. Dokumenta legitymacyine interessentom będą przedłożone.

W Poznaniu dn. 22. Grudnia 1842. r.

Sukcessorowie Barona de Kottwitz.

Dziedzice dóbr Wilcza w Pleszewskim powiecie położonych, polecili podpisanemu publiczną sprzedaż tychże dóbr. W tym celu wyznaczyłem termin na

dzień 9. Marca 1843.

na gruncie w Wilczy, na który kupić chęć mających z tém nadmienieniem zapraszam, że kontrakt kupna zaraz po nastąpionéj zgodzie zawarty być może. Najnowszy attest hipoteczny, warunki kupna i wszystkie inne szczegóły, jako też rejestra rozmiarowe i mappa rzeczonych dóbr, każdego czasu w mojém biurze mogą być przeglądane, i pierwsze dokumenta też na frankowane listy kommunikowane. — Pleszew, dnia 18. Grudnia 1842.

Ruedenburg,
Kommissarz sprawiedliwości i Notaryusz.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 24. Grudnia 1842.

	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizna.
Obligi długu skarbowego . *)	$3\frac{1}{2}$	104	$103\frac{1}{2}$
Pr. ang. obligacje 1830. . .	4	$102\frac{7}{12}$	$102\frac{1}{12}$
Obligi premiów handlu morsk.	—	93	—
Obligi Kurmarchii	$3\frac{1}{2}$	—	$101\frac{1}{2}$
Berlińskie oblig. miejskie *)	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{6}$	$101\frac{2}{3}$
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{5}{8}$	$102\frac{1}{8}$
Listy zast. W. X. Poznańskiego	4	—	$105\frac{1}{2}$
dito dito dito	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{4}$	$101\frac{3}{4}$
Wschodnio-Pr. listy zast. .	$3\frac{1}{2}$	—	$103\frac{1}{8}$
Pomorskie dito	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{5}{8}$	—
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	104	—
Szląskie dito	$3\frac{1}{2}$	—	$101\frac{7}{8}$
Akcje			
Kolei Berlińsko-Poczdamskiéj	5	$126\frac{1}{2}$	$125\frac{1}{2}$
dito dito akcje a prioris .	4	$103\frac{1}{8}$	$102\frac{5}{8}$
Kolei Magdebursko-Lipskiéj	—	—	$124\frac{1}{2}$
dito dito akcje a prioris .	4	—	$102\frac{3}{4}$
Kolei Berlińsko-Anhaltskiéj	—	$107\frac{3}{4}$	—
dito dito akcje a prioris .	4	103	$102\frac{1}{2}$
Kolei Düsseldorf.-Elberfeld.	5	$50\frac{1}{2}$	—
dito dito akcje a prioris .	4	$94\frac{1}{2}$	—
Kolei nadreńskiéj	5	$81\frac{1}{2}$	$80\frac{1}{2}$
dito dito akcje a prioris .	4	$96\frac{5}{6}$	$96\frac{1}{4}$
Kolei Berlińsko-Frankfurt.	5	$100\frac{1}{4}$	$99\frac{3}{4}$
dito dito akcje a prioris .	4	—	$101\frac{1}{4}$
Złoto al marco	—	—	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{1}{3}$	13
Inne monety złote po 5 tal.	—	$10\frac{1}{6}$	$9\frac{2}{3}$
Disconto	—	3	4

*) Kupujący wynagradza na płatny dnia 2. Stycznia 1843. kupon $\frac{1}{4}$ procentu.